

Borer: Sorting It All Out

Source 1: גמרא שבת דף ע"ד עמוד א'

א תנו רבנן: הוּוּ לְפָנָיו מִיָּד אוֹכְלִין - בּוֹרֵר וְאוֹכֵל, בּוֹרֵר וּמְנִיחַ. וְלֹא יְבָרֹר, וְאִם בִּירֵר - חַיִּיב חֲטָאָת. מֵאֵי קֶאֱמַר? אָמַר עוֹלָא: הָכִי קֶאֱמַר: בּוֹרֵר וְאוֹכֵל - לְבוֹ בַּיּוֹם, וּבּוֹרֵר וּמְנִיחַ - לְבוֹ בַּיּוֹם; וְלִמְחָר לֹא יְבָרֹר, וְאִם בִּירֵר - חַיִּיב חֲטָאָת. מִתְקִיף לָהּ רַב חֲסָדָא: וְכִי מוֹתֵר לְאַפּוֹת לְבוֹ בַּיּוֹם? וְכִי מוֹתֵר לְבִשְׁל לְבוֹ בַּיּוֹם?! אָלָא אָמַר רַב חֲסָדָא: בּוֹרֵר וְאוֹכֵל - פְּחוֹת מְכַשְׂעוֹר, בּוֹרֵר וּמְנִיחַ - פְּחוֹת מְכַשְׂעוֹר. וְכַשְׂעוֹר - לֹא יְבָרֹר, וְאִם בִּירֵר - חַיִּיב חֲטָאָת. מִתְקִיף לָהּ רַב יוֹסֵף: וְכִי מוֹתֵר לְאַפּוֹת פְּחוֹת מְכַשְׂעוֹר? אָלָא אָמַר רַב יוֹסֵף: בּוֹרֵר וְאוֹכֵל - בֵּיד בּוֹרֵר וּמְנִיחַ - בֵּיד. בְּקִנּוֹן וּבִתְמַחּוּי - לֹא יְבָרֹר, וְאִם בִּירֵר - פְּטוֹר אָבֵל אֶסוּר, וּבִנְפֶה וּבִכְבָּרָה - לֹא יְבָרֹר, וְאִם בִּירֵר - חַיִּיב חֲטָאָת.

מִתְקִיף לָהּ רַב הַמְנוּנָא: מִיָּד קִנּוֹן וְתְמַחּוּי קִתְנֵי! אָלָא אָמַר רַב הַמְנוּנָא: בּוֹרֵר וְאוֹכֵל - אוֹכֵל מִתּוֹךְ הַפְּסוּלָת, בּוֹרֵר וּמְנִיחַ - אוֹכֵל מִתּוֹךְ הַפְּסוּלָת, פְּסוּלָת מִתּוֹךְ אוֹכֵל - לֹא יְבָרֹר, וְאִם בִּירֵר - חַיִּיב חֲטָאָת. מִתְקִיף לָהּ אַבְיִי: מִיָּד אוֹכֵל מִתּוֹךְ פְּסוּלָת קִתְנֵי! - אָלָא אָמַר אַבְיִי: בּוֹרֵר וְאוֹכֵל - לְאַלְתֵּר, וּבּוֹרֵר וּמְנִיחַ - לְאַלְתֵּר, וְלְבוֹ בַּיּוֹם - לֹא יְבָרֹר, וְאִם בִּירֵר - נַעֲשֶׂה כְּבוֹרֵר לְאוֹצֵר, וְחַיִּיב חֲטָאָת. אָמְרוּהּ רַבְּנַן קַמֵּיה דְּרַבָּא, אָמַר לְהוּ: יִשְׁפִּיר אָמַר נַחְמֵנִי.

The rabbis taught: If there are several kinds of food before a man on the Sabbath, he may select such as he desires and even set it aside, but he must not separate the good from the spoilt. If he does this, he is liable for a sin-offering. How is this to be understood?....

R. Hamnuna explained it thus: "One may select the good from the spoilt for immediate or later consumption, but he must not pick out the spoilt, leaving the good for later consumption. If he does this, he is liable." Abayi opposed: "Is there anything mentioned (in the Mishna) about separating the good from the spoilt?" He therefore explained the Boraitha as follows: "Food may be selected for immediate consumption and setting aside, but not for later consumption. If this is done, it is considered the same as storing it, and involves the liability." This was reported to Rabha by the rabbis, and he said: Na'hmeni (Abayi) has explained it correctly.

אביי	רב המנונא	רב יוסף	רב חסדא	עולא	
					ברר ואוכל
					בורר ומניח
					לא יברור, ואם בירר חייב חטאת

זמנים, הלכות שבת פ"ח

Source 2: רמב"ם הלכות שבת

יב הבורר "אכל מתוך פסלת, או שהיו לפניו שני מיני אכלין וברר מין ממין אחר בנפשה" ובכבדה" – ח"ב; בקננו" או בתמחוי" – פטור. ואם ברר בידו לאכל לאתרי" – מתר.

יג והבורר "פסלת מתוך האכל נאפלו בידו אחת – ח"ב. והבורר תרמוסין" מתוך פסלת שקדם ח"ב, מפני שהפסלת שקדם ממתקת אותם כשישקו אותם עמהם, ונמצא בבורר פסלת מתוך אכל וח"ב. הבורר אכל מתוך פסלת בידו להניחו אפלו לבו ביום – נעשה בבורר לאוצר וח"ב. היו לפניו שני מיני" אכלין מערבין – בורר אחד מאחר ומניח לאכל מיד; ואם ברר והניח לאחר זמן, אפלו לבו ביום, כגון שברר בשחרית לאכל בין הערבים – ח"ב.

הלכות שבת סימן שבא

אסור (כו) (פג) *לקלף (פד) שומים ובצלים כשקולף להניח, אכל לאכל *לאלתר שרי

משנה ברוחה

(פג) לקלף וכו'. משום בורר, וכשם שבבורר מקלינן לעיל כשבבורר אכל מן הפסלת והוא סמוך לפעודה, כן הוא הדין בנה: (פד) שומים ובצלים. והוא הדין (לו) תפוחים ונגונים ושקדים וכיוצא בזה. ואם פותח פלומי"ן וזורק הברעינים הקשים להניח לאחר זמן, הוי בורר, ובתפוחים כי האי גונא יש לומר גם-כן דאסור, אכל מיד לפה (מח) שרי לתן, ואפשר אף לאותה סעודה (טז) שרי [פמ"ג]:

ולקאורה יש לדקדק, דכיון דקולף בכלל בורר הוא, לתסר אפלו לאכל לאלתר, דהא מי שקולף תפוחים ושומים ובצלים נוטל הפסלת ומניח האכל, וכבר נחבאר לעיל בסימן שיט דפסלת מתוך אכל אפלו לאלתר ח"ב? ונראה, דכיון דאי אפשר בענין אחר ודרך אכילתו בכף, לא מקרי פסלת מתוך אכל, שאינו אלא לאכל התוך, וכל שהוא לאלתר שרי, אכל להניח אסור, ולא צריך מאכל מתוך פסלת [מאמר מרדכי].

משנה ברורה

הנה 'בורר' הוא אֶחָד מִלִּיט אֲבוֹת מְלֹאכוֹת שֶׁל שֶׁבֶת, וְחִיבִין עֲלֶיהָ גַם-כֵּן חֲשָׂאת בְּשׁוּגַג וּמִיתָה בְּמוֹד כְּמוֹ עַל שְׁאֵר מְלֹאכוֹת. וּבְעֻנּוּתֵינוּ הַרְבֵּים, הִרְבָּה אֲנָשִׁים נִקְשְׁלִין בְּאִסּוּר בּוֹרֵר, וְעַל-כֵּן אָרְאָה לְבָאֵר אוֹתָהּ בְּעֵזֶר הַשֵּׁם בְּכָל פְּרִטְיָה. וְאֶקְדִּים לָזֶה הַסִּימָן הַקְּדָמָה קֶצֶרָה. וְהוּא: אִין חַל אִסּוּר בּוֹרֵר מִן הַתּוֹרָה כִּי אִם בְּאֶחָד מִשְׁלֹשָׁה אֲפָנִים, שְׁאֵז דְּרָךְ בְּרִירָה הִיא כֵּן בְּחַל: (א) אִם בּוֹרֵר פְּסֻלַת מִן הָאֲכָל, אֶפְלוּ בּוֹרֵר בְּיָדוֹ וְדַעְתּוֹ לְאָכֵל מִיָּד (ב) גַּם-כֵּן חֵיב, שְׁוָהוּ דְרָךְ בְּרִירָה בְּחַל לְבוֹרֵר הַפְּסֻלַת מִן הָאֲכָל. (ב) אִם הוּא בּוֹרֵר בְּכָלִי שְׁדָרְךָ לְבוֹרֵר כֶּה, כְּגוֹן בְּנֶפֶשׁ וּכְבֹדָה, חֵיב אֶפְלוּ הוּא בּוֹרֵר הָאֲכָל מִן הַפְּסֻלַת וְדַעְתּוֹ לְאָכֵל מִיָּד, שְׁכֵן דְרָךְ הַבּוֹרֵר בְּכָלִי, פְּעָמִים הוּא בּוֹרֵר הָאֲכָל מִן הַפְּסֻלַת, כְּגוֹן שְׂנֵקְבִי הַכְּבֵדָה דְקִין וְהָאֲכָל הוּא גַם, וּפְעָמִים הוּא לְהַפְרֹךְ וְנֹאֵם הוּא בּוֹרֵר בְּכָלִי שְׁאִין דְרָךְ לְבוֹרֵר כֶּה, פְּטוּר אֲכָל אִסּוּר, וּכְדִלְקָמָה. (ג) אֶפְלוּ אִם הוּא בּוֹרֵר אֲכָל מִן הַפְּסֻלַת, וּבְיָדוֹ, אִף שְׂדַעְתּוֹ לְאָכֵל לְאַחַר זְמַן, חֵיב. וְאִינוּ מִתֵּר לְבוֹרֵר כִּי אִם בְּאֶפֶן שְׂדַעְתּוֹ בְּכָל הַשְׁלֹשָׁה אֲפָנִים, דְּהִיגוּ שְׂיַבְרֵר הָאֲכָל מִן הַפְּסֻלַת, וְגַם שְׂהַבְרִירָה יִהְיֶה בְּיָדוֹ וְלֹא בְּכָלִי, וְגַם שְׂיִהְיֶה דַעְתּוֹ לְאָכֵל מִיָּד, שְׁאֵז לֹא דְרָךְ בְּרִירָה הִיא אֶלָּא דְרָךְ אֲכִילָה הִיא. אֵלוּ עֲקָרֵי הַכְּלָלִים שְׂבִטִימָן זֶה, וְיִתֵּר הַפְּרִטִים נְבָאֵר אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם בְּסִימָן הַכָּא:

שיט דיין הבורר בשבת, ובו י"ז סעיפים:

- א *הבורר אכל מתוך פסלת, או שהיו לפניו שני מיני אכלים *ובורר מין ממין אחר, (ב) בנפשה ובכבדה חייב, (ב) בקגון ובתמחוי פטור אכל אסור. (ג) ואם ברר בכינו *כדי לאכל (ג) לאלתר, מתר: הגה (ד) *וכל מה שבבורר (ה) לצורך אותה סעודה שמטב כה מיד מקרי לאלתר (המגיד פרק ח ורי"י נ"ב ח"ח ובית"וסף וטור ורא"ש), (ו) ואפלו אחרים אוכלים עמו שרי (תוספות פרק כלל גדול), ולכן מתר (ז) לבורר (ג) הניק שקורין שלאטי"ן (ח) *מן העליו המעפשין שבו, כל מה שצריך לאכל באותה סעודה (בית"וסף סימן שכ"א): ב *הבורר (ט) אכל מתוך הפסלת בידו להניחו אפלו לבו ביום, (י) נעשה כבורר לאוצר (יא) וחייב: ג *היו לפניו *שני מיני אכלים מערבים, בורר אחד מאחד (ד) (יב) *ומניח (השני בדי) *לאכל מיד: הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אכלים, ואסור לבורר אחד מחברו אלא בידו בדי (יג) לאכלן מיד, אף-על-פי שהחתיכות גדולות (יד) וכל אחת נקרת בפני עצמה; אכל כל שהוא מין אחד, אף-על-פי שבבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות, (טו) לא מקרי (טז) בריה. ואפלו היו שני מינים ובורר משניהם ביחד הגדולות מתוך הקטנות או להפך, שרי, הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חברו (תרומת הדשן סימן נז). ואם ברר והניח לאחר זמן, אפלו לבו ביום, כגון (טז) *שבבר שחרית לאכל (י) בין הערבים, חייב: ד *הבורר (י) פסלת *מתוך אכל אפלו (יז) בידו אחת, *חייב: הגה ואפלו האכל מרבה (יח) ויש יותר טרח בכרירת האכל, אפלו הכי לא יכרוך הפסלת אפלו כדי לאכל לאלתר (כ"ו):

Source 5: From The 39 Melachos, by Rabbi Dovid Ribiat

The Three Conditions of Borer

Sorting or selecting is permitted when three conditions¹⁰⁴ are fulfilled simultaneously. Note: It is absolutely essential that *all three* conditions be present.¹⁰⁵

- 1) **ביד (By Hand)**; The selection must be done by hand (and not with a utensil or instrument כלי¹⁰⁶ that aids in the selection).
- 2) **אובל מתוך פסלת** - ("Good from Bad"); The desired objects or matter must be selected from the undesired, and not the reverse.¹⁰⁷
- 3) **מיד (Immediate use)**; The selection must be done immediately before the time of use and not for a later use.¹⁰⁸

This can be illustrated with the example of almonds and raisins that are mixed in a bowl. If one desires only the raisins, he must do the selection by complying with the *Three Conditions* as follows:

- 1) **ביד** - He must remove the raisins by hand (without a device - e.g. a lipped pitcher, funnel, etc.)
- 2) **אובל מתוך פסלת** - He must remove the raisins (that he desires) from the almonds (not the almonds from the raisins).
- 3) **מיד** - He (or others) must intend to eat all¹⁰⁹ of the selected raisins immediately after removing them and he may not select more than is needed presently.

There are primarily three methods of circumventing Borer:

- 1) Unmixing the mixture or combination**
- 2) Removing good together with bad**
- 3) Selecting while eating (Derech Achilah)**

Item	Forbidden Way to Separate	Permissible Way to Separate
Silverware		
Tomatoes in Salad		
Scrabble Pieces		
Soup nuts in Soup		

